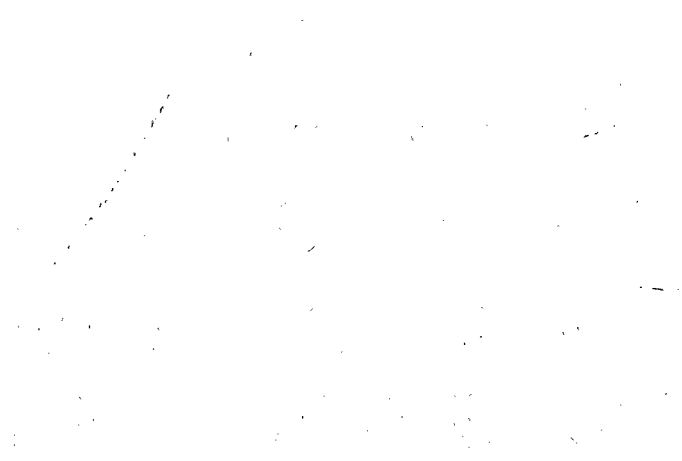

**CORNELIS
VAN
EESTEREN
ARCHITECT
URBANIST**

onder redactie van
Manfred Bock

DEEL I

Architectuur en
Stadbouw
1968

T.U. Darmstadt · Fachbereich 15
Bibliothek Architektur u. Städtebau
Inventar-Nr. 04/113.1

NAi Uitgevers, Rotterdam
EFL Stichting, Den Haag

13 I EEN INTRODUCTIE IN BEELDEN: BOUWKUNST EN DE KUNST IN STEDEBOUW, 1917-1921

15 Opmerkingen vooraf

18 1 Architectonische ontwerpen

18 Prijsvraaginzendingen, 1917-1919

21 Woonhuizen te Alblasserdam

27 Voortgezet en Hooger Bouwkunst Onderricht te Amsterdam, 1919-1921

31 Werken onder W. Verschoor en G.J. Rutgers

34 Het Prix de Rome-ontwerp voor een Koninklijke Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten, 1921

37 2 In de voetsporen van Berlage: twee uitbreidingsplannen, 1918-1920

37 Alblasserdam

41 Alphen aan de Rijn

51 II EXPRESSIONISME, CONSTRUCTIVISME, BEELDENDE ARCHITECTUUR – VAN EESTEREN EN DE AVANT-GARDE, I

53 Internationale samenwerking: de C.I.A.M. en het efemere begin,
de Arbeitsrat für Kunst

59 1 De Prix de Rome-reis, 1922, ontmoetingen met de avant-garde

59 Berlijn, februari-maart: de Großstadt, het expressionisme en Erich Mendelsohn

64 Dresden en Praag, april: de barok en het Tsjechisch modernisme

71 Weimar, mei: het Bauhaus en Theo van Doesburg

74 Weimar, Düsseldorf en Berlijn, mei-juni: De Stijl en het constructivisme – Werner Gräff, El Lissitzky,
László Moholy-Nagy, Hans Richter

82 2 De Prix de Rome-reis, vervolg – ontmoetingen met professionals

82 Een verkenning van twee werelden

85 Een tocht rond de Oostzee, augustus-september: Knud Lønberg Holm, Werner Jakstein, Eliel Saarinen,
Gunnar Asplund, Charles Schou

91 Ontmoetingen in Zuid- en West-Duitsland, september-december: Herman Sörgel, Richard Döcker,
Fritz Schumacher

94 Wenen, november: een bezoek bij Adolf Loos

106 3 Konstruktivistische Internationale – de verdeelde avant-garde, 1922-1923

106 Het Internationale Kunstenaarscongres te Düsseldorf

107 De Stijl en de Constructivistische Internationale

111 De stellingname van het Hongaarse tijdschrift *MA* en een reactie uit Berlijn: *G*

113 'Internationale Architektur': Bauhaus-tentoonstelling en Bauhauswoeke, 1923

117 4 'CvE + Does': De Stijl in Parijs, 1923-1924

117 De tentoonstelling in Galerie L'Effort Moderne, Van Eesterens bijdrage aan de Salon d'Automne en de
manifesten van De Stijl

122 Een mislukt propaganda-offensief en het einde van de 'Construction Collective'

128 Architectonische gedachten in Stijl en de herbezinning op de functionele architectuur

133 III DE STIJL EN DE STAD

- 135 **1 Architectonische ontwerpen, 1922-1924**
135 Berlage, barok, Stijl: universiteit en universiteitshal, 1922-1923
145 Woonhuis te Alblasterdam, 1923
151 Het begin van de samenwerking met Theo van Doesburg
153 De Parijse maquettes
159 Hôtel Particulier
166 Maison Particulière
180 Maison d'Artiste of 'bi-carré'
195 Twee villa-ontwerpen voor Balten van Eesteren, 1923-1924
198 'Simultanité' – prijsvraagontwerp voor een winkelgalerij, 1924
205 Een bungalow voor Vilmos Huszár, 1924

- 209 **2 De stad nader beschouwd**
209 'Stedebouwkundige opmerkingen'
210 De metropool: 'Groß-Berlin' 1910, Keulen 1922
212 'Grundformen der Großstadt': Adolf Rading en Ernst May
214 'Stedebouwkundige notities'
218 Sociale geografie als grondslag: Jean Brunhes
218 'Études Urbaines': Marcel Poëte en Léon Jaussely

- 221 **3 Prijsvraagontwerpen voor Amsterdam en Berlijn, 1924**
221 'Elementair' – een ontwerp voor het Rokin, 1924
230 'Gleichgewicht' – een ontwerp voor Unter den Linden, 1925

239 IV DE ARCHITECT-URBANIST

- 241 **1 Functionele architectuur en de praktijk van het bouwen**
241 Woonhuis te Nunspeet, 1925
243 'Prima Vera', verbouwingsplan voor een winkelhuis
246 Großstadtarchitektur: een kantoorgebouw aan het Spui in Amsterdam, 1926
251 Het nulpunt van de bouwkunst: een watertoren, 1927
255 'Synthese' – een aula voor de Landbouwhogeschool te Wageningen, 1928
260 Weloverwogen compromissen: een villa, een bebouwingsplan en een woonwijk in Den Haag, 1928
- 273 **2 'Continuité' – een verkeersplan voor Parijs, 1926**
274 'La méthodologie urbaine'
279 Eugène Hénard en het 'dossier de circulation'
287 De prijsvraaginzending
295 Het ontwerp
299 'Zakenwijk' – een conclusie
- 304 **3 'Stedebouwkundige elementen' verbeeld en toegelicht**
304 Een lezing te Rotterdam, 1927
307 Stedebouwkundige films: lezingen in Stuttgart, 1927 en Berlijn, 1928
312 Het stedebouwkundig plan voor Luzern: een 'Erläuterungsbericht', 1929

321	V HET NIEUWE BOUWEN – VAN EESTEREN EN DE AVANT-GARDE, II
323	1 Alternatieve carrièrepatronen, 1924-1926: ontwerpen in <i>n</i> dimensies, dromen van Amerika, werken in de Hollandse praktijk
323	Een avant-garde-architect zonder naam
326	Nederland-Amerika: de correspondentie met Knud Lønberg Holm
329	Erich Mendelsohn, <i>Amerika – Bilderbuch eines Architekten</i> : copyright en avant-garde
331	De samenwerking met Jan Wils: bouwpraktijk en avant-garde
333	Een onverwacht succes: Unter den Linden
337	2 De avant-garde, 1923-1926
338	Walter Gropius, <i>Internationale Architektur</i>
339	Adolf Behne: een contemporaine gids voor het moderne bouwen
340	Functionalisme versus rationalisme, Hugo Häring en Le Corbusier
343	Het 'Kompromiß': Bruno Taut, Erich Mendelsohn en De Stijl
347	'Ja und Nein', de synthese van J.J.P. Oud
349	Bouwen en bouwkunst: de verschuivende posities van Ludwig Mies van der Rohe en Walter Gropius
353	ABC, collectieve voorwaarden van het Nieuwe Bouwen
356	3 De internationale doorbraak van de stedeboower en de oprichting van de C.I.A.M., 1926-1929
356	Wegen in de openbaarheid, praktische initiatieven en de strijd om de benoeming in Amsterdam
364	Internationale nieuwe bouwkunst: de Weißenhofsiedlung
368	The 'Seven Lamps of Architecture': van Stuttgart naar La Sarraz
377	Noten
393	Bibliografie
398	Register
402	Verantwoording auteursbijdragen en illustraties
404	Colofon